

РЕЦЕНЗІЯ

доктора медичних наук ХІМІЧА Сергія Дмитровича, завідувача кафедри загальної хірургії, професора ЗВО Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова на дисертаційну роботу аспіранта кафедри дитячої хірургії ГАВРИЛЮКА Андрія Валерійовича на тему: «Клініко-патогенетичні критерії хірургічної корекції патології пахвинного каналу та органів мошонки у дітей», представлену до захисту у разову раду ДФ 05.600.116, що створена згідно до наказу в.о. ректора ЗВО Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова № 45 від 26 квітня 2024 року на підставі рішення Вченої ради ВНМУ ім. М.І. Пирогова № 9 від 25 квітня 2024 року з правом прийняття до розгляду та проведення разового захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина».

1. Ступінь актуальності обраної теми.

Дане дисертаційне дослідження присвячено вирішенню актуальній для сучасної медичної практики, а саме присвячено проблемі лікування дітей з патологією вагінального відростка очеревини. Зазначена група захворювань посідає вагому частину хірургічної практики, зокрема дослідники зазначають, що частота пахвинних гриж у дітей сягає 70-85 % серед всіх гриж передньої черевної стінки серед дитячого населення та до 40-50 % від усіх оперативних втручань. Актуальність проблематики цих станів підвищується ще й тому, що кількість безплідних подружніх пар складає близько 20 %, при цьому половина з них не може мати дітей внаслідок чоловічого безпліддя, причинно-наслідкові чинники якого криються в ранньому дитинстві.

Отже враховуючи вище наведене, слід сказати про те, що дисертаційна робота Гаврилюка А. В. на тему: «Клініко-патогенетичні критерії хірургічної корекції патології пахвинного каналу та органів мошонки у дітей» є надзвичайно важливою і своєчасною, адже вона присвячена актуальній

проблемі дослідження – хірургічної корекції патології пахвинного каналу та органів мошонки у дітей.

2. Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача.

Дисертаційна робота Гаврилюка Андрія Валерійовича виконана на високому науковому та методичному рівнях. Проведено ретельний патентно-інформаційний пошук, виконано аналіз 160 наукових джерел, чітко сформульовані мета та завдання дослідження, обґрунтовано вибір та обсяг клінічних спостережень та статистичних методів досліджень, необхідних та достатніх для виконання науково-практичних завдань. Вірогідність отриманих даних клінічних спостережень доведена відповідною математико-статистичною обробкою, що дозволило дисертанту провести валідне порівняння, узагальнення та аналіз результатів наукового дослідження. Висновки, практичні рекомендації дисертаційного дослідження витікають з результатів проведених досліджень, є завершеними, чіткими та логічними свідченнями виконання поставлених наукових завдань та підтверджують досягнення мети роботи. Представлена дисертаційна робота виконана на сучасному науковому рівні та відповідає вимогам щодо проведення наукових досліджень.

Результати роботи викладено у 11 публікаціях (4 у вигляді статей у фахових наукових виданнях рекомендованих до друку ДАК України, з них – 3 у базі Scopus, 7 – у вигляді тез у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій). Отримано 1 патент України на винахід, 1 авторське право на твір; основні положення дисертаційної роботи та результати проведених досліджень доповідались на: II-й науково-практичній конференції з міжнародною участю «Охматдитівські читання», 15–16 вересня 2022 р., м. Київ, Україна; дводенному майстер-класі в режимі он лайн «Медичні та соціальні аспекти пахвинних гриж у дітей» 22 березня 2023 р.; науково-практичній конференції з міжнародною участю, присвячену 85-річчю кафедри дитячої хірургії Одеського національного медичного університету

«Об'єднання науки та практики: до 85-річного ювілею кафедри дитячої хірургії» 18-19 травня 2023 р., що підтверджує актуальність та високий науковий рівень публікацій дисертанта.

3. Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень, повнота викладу в опублікованих працях.

В дисертаційній роботі викладено оригінальні дані результатів наукових досліджень, що представляє собою морфологічне та клінічне дослідження на основі патентоспроможних наукових розробок.

Зокрема дисертантом, були вивчені фактори клінічного перебігу патології необлітерованого ВВО у дітей Вінницької області України, які показали, шляхом математичного моделювання залежності частоти захворювань відповідно віку, певні закономірності у пацієнтів загальної групи, різке збільшення частоти патології у віці пацієнтів від 0,5 до 3,31 р. та повільне зростання для віку від 11,46 до 15,45 р., а також різке зменшення частоти патології від 3,31 до 11,46 р. та повільне зниження у віці від 15,45 до 17,5 р.

Заслуговує на увагу проведена оцінка результатів морфологічного дослідження відносно гендерної динаміки особливостей заміщення елементів м'язової тканини в стінці незрощеного ВВО на жирову та/або фіброзну засвідчує певні причинно-наслідкові зв'язки, що перешкоджають можливості «спонтанної» облітерації вагінального відростка, які більш виразні у дівчат.

Доказовим є математичне моделювання визначення площі внутрішнього пахвинного кільця шляхом її фотофіксації при лапароскопії, що виявило низький ступінь залежності її величини від віку дитини, з коефіцієнтом детермінації $R^2=0,1718$, що засвідчує, в свою чергу, відсутність залежності розмірів дефекту при існуванні клінічних проявів патології необлітерованого ВВО. У 94,06 % пацієнтів з патологією ВВО визначено переважання овоїдної форми живота порівняно з іншими її варіантами, відповідно 5,94 % ($p<0,05$).

Визначені деякі прогностичні критерії виникнення та існування патології у дітей, а саме: переважання в 94,06 % спостережень овоїдної форми живота,

відсутність значимого впливу інших фенотипових ознак недиференційованої дисплазії сполучної тканини, крім наявності самої патології ВВО, відсутність зв'язку між захворюванням та надмірною вагою.

Обґрунтована можливість та доцільність використання в хірургічній корекції патології не облітерованого ВВО єдиного відкритого оперативного доступу без апоневротичної пластики передньої стінки пахвинного каналу при лікуванні сполучної водянки яєчка та пахвинних гриж.

Отримані результати наукового дослідження повністю викладені в 11 опублікованих працях (4 у вигляді статей у фахових наукових виданнях рекомендованих до друку ДАК України, з них – 3 у базі Scopus, 7 – у вигляді тез у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій). Отримано 1 патент України на винахід, 1 авторське право на твір.

4. Наукова обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації та відповідності темі дисертації.

Дисертаційне дослідження виконано у відповідності до плану реалізації науково-дослідних робіт Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова і є фрагментом планової науково-дослідної роботи кафедри дитячої хірургії «Розробка та вдосконалення сучасних технологій діагностики, лікування, профілактики та реабілітації хірургічних захворювань у дітей» номер державної реєстрації № 0118U003918. Автором в комплексній темі виконано окремі фрагменти дослідження, присвячені покращенню методів діагностики та хірургічної корекції патології не облітерованого вагінального відростка очеревини у дітей. В процесі виконання роботи, безпосередньо перед її початком, у всіх залучених пацієнтів та їх батьків отримано добровільні інформовані згоди на участь в даному клінічному дослідженні.

У висновках об'єднано та систематизовано найбільш вагомі результати дисертаційного дослідження, обґрунтовується їх достовірність, представлено власне бачення та розуміння науково-практичної задачі та

можливих шляхів її розв'язання. Наукові положення та висновки, сформульовані автором, викладені логічно і послідовно, є науково обґрунтованими достатньою кількістю клінічних спостережень та досліджень, виконаних на високому методичному рівні з використанням класичних та сучасних морфологічних, клінічних та статистичних методик, які підтверджують вірогідність отриманих результатів. Висновки відповідають отриманому фактичному матеріалу та поставленим завданням дисертаційної роботи, віддзеркалюють її зміст та свідчать про досягнення поставленої мети.

5. Рівень виконання поставленого наукового завдання, оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності.

Очевидно, що всі наукові положення відповідають високому рівню теоретико-методологічного та практичного обґрунтування, про що свідчить використання широкої бази літературних джерел за темою дисертації та міждисциплінарний підхід до аналітики проблеми. Мета і завдання дослідження чітко сформовані, вирішення яких дозволило досягти покращення результатів хірургічного лікування пацієнтів з патологією не облітерованого вагінального відростка очеревини і органів мошонки шляхом впровадження сучасних методів діагностики та розробки хірургічної корекції на основі мініінвазивної лікувальної тактики. Запропонований спосіб хірургічної корекції патології вагінального відростка очеревини без апоневротичної пластики передньої стінки пахвинного каналу на основі індивідуального підходу в кожному конкретному клінічному випадку може бути широко застосованим в практиці дитячої хірургії саме для покращення результатів та попередження рецидивів лікування, зниження кількості післяопераційних ускладнень.

Використані методи статистичної обробки отриманих результатів переконливо доводять вірогідність отриманих даних.

Особисто автором були підготовлені матеріали до друку, сформульовані висновки та оформлена дисертаційна робота.

6. Теоретичне і практичне значення результатів дослідження.

Теоретичне значення дисертаційної роботи полягає в обґрунтуванні можливості та доцільності використання в хірургічній корекції патології не облітерованого ВВО єдиного відкритого оперативного доступу без апоневротичної пластики передньої стінки пахвинного каналу при лікуванні сполучної водянки яєчка та пахвинних гриж. Отримані результати дозволяють поглибити сучасні знання про клінічну характеристику, діагностику та лікування хірургічної патології не облітерованого вагінального відростка очеревини у дітей та профілактику ускладнень.

Практичне значення дисертаційної роботи полягає в тому, що отримані результати застосування комплексного підходу до визначення основних чинників розвитку та перебігу патологічного процесу дозволить індивідуалізувати діагностику та обрати оптимальний спосіб лікування пацієнтів з патологією не облітерованого ВВО в залежності від віку та статі.

Разом з тим, результати математичного моделювання частоти патології в залежності від віку та статі, можуть бути використаними в якості додаткового прогностичного показника при диференційній діагностиці з іншими захворюваннями пахвинної ділянки, а урахування морфологічних досліджень стінки не облітерованого вагінального відростка очеревини дозволить більш індивідуально визначати віковий ценз виконання хірургічної корекції патологій, і в тому числі за допомогою мініінвазивних технологій.

Запропонований спосіб хірургічної корекції патології ВВО без апоневротичної пластики передньої стінки пахвинного каналу на основі індивідуального підходу, в кожному конкретному клінічному випадку, може бути широко застосованим в практиці дитячої хірургії для покращення результатів та попередження рецидивів лікування, зниження кількості післяопераційних ускладнень.

7. Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації в практиці.

Результати дисертаційного дослідження можуть бути рекомендовані до

використання у навчально-методичній та науковій роботі кафедр дитячої хірургії, загальної хірургії та хірургічних хвороб, оперативної хірургії та клінічної анатомії закладів вищої освіти України.

Запропонований спосіб хірургічної корекції патології ВВО без апоневротичної пластики передньої стінки пахвинного каналу на основі індивідуального підходу, в кожному конкретному клінічному випадку, може бути широко застосованим в практиці дитячої хірургії для покращення результатів та попередження рецидивів лікування, зниження кількості післяопераційних ускладнень.

8. Відсутність (наявність) порушень академічної доброчесності.

Принципи академічної доброчесності при виконанні дисертаційного дослідження та написанні роботи були дотримані автором у повній мірі. При комп'ютерному тестуванні електронної форми дисертації за допомогою системи «Unicheck» академічного плагіату в наданих матеріалах дисертації не виявлено, рівень оригінальності становить 95,88%. Всі посилання та цитати позначені коректно, правильно представлені в списку літератури, всі текстові збіги мають відповідні посилання на першоджерело, що міститься в списку використаних робіт.

9. Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам.

Дисертаційна робота **ГАВРИЛЮКА Андрія Валерійовича** на тему: «Клініко-патогенетичні критерії хірургічної корекції патології пахвинного каналу та органів мошонки у дітей», яка подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина», є завершеною науковою працею, що містить нові обґрунтовані наукові положення та результати, які розв'язують важливе науково-прикладне завдання хірургії – покращення результатів хірургічного лікування пацієнтів з патологією необлітерованого вагінального відростка очеревини і органів мошонки шляхом впровадження сучасних методів діагностики та розробки хірургічної корекції на основі мініінвазивної

лікувальної тактики.

За основними змістовими ознаками, актуальністю, науковою новизною та обґрунтованістю основних положень, висновків і рекомендацій, теоретичним і практичним значенням, дисертація повною мірою відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМ від 21 березня 2022 р. № 341, від 19 травня 2023 р. № 502 та від 03 травня 2024 р. № 507 та оформлена відповідно до наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації», а її автор Гаврилюк Андрій Валерійович заслуговує присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина».

Рецензент

д. мед. н., завідувач кафедри загальної хірургії,
професор ЗВО Вінницького національного
медичного університету ім. М.І. Пирогова

Сергій ХІМІЧ